

БЮДЖЕТНЕ ВИРІВНЮВАННЯ В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН І ВЕКТОР РОЗВИТКУ

© 2016 ВОЗНЯК Г. В.

УДК 336.02(477)(043.5)

Возняк Г. В.

Бюджетне вирівнювання в системі фінансового забезпечення розвитку регіонів України: сучасний стан і вектор розвитку

Розкрито особливості функціонування сучасної системи міжбюджетних відносин в Україні з позиції її впливу на розвиток регіонів. Проаналізовано інструменти реалізації бюджетного вирівнювання, подано чинну структуру міжбюджетних трансфертів в Україні, наведено її характеристику. В результаті проведеного дослідження показано, що вітчизняна система фінансового вирівнювання неспроможна виконувати покладені на неї функції. Проведений аналіз динаміки та структури міжбюджетних трансфертів дозволив виокремити низку вад у сфері міжбюджетних відносин: надмірна централізація фінансових ресурсів регіонів і трансфертна залежність; розбалансованість і низька дохідна спроможність місцевих бюджетів; недосконалі механізми розрахунку трансфертів і терміни їх перерахування тощо. Показано, що в процесі реалізації бюджетної політики регіонів доцільно прискіпливо ставитися до форм бюджетного забезпечення та методів бюджетного регулювання.

Ключові слова: бюджетне вирівнювання, міжбюджетні відносини, трансферти, дотації, субвенції, розвиток регіонів.

Рис.: 6. **Бібл.:** 15.

Возняк Галина Василівна – кандидат економічних наук, старший науковий співробітник, докторант Інституту регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України (вул. Козельницька, 4, Львів, 79026, Україна)

E-mail: gvoznyak@gmail.com

УДК 336.02(477)(043.5)

UDC 336.02(477)(043.5)

Возняк Г. В. Бюджетное выравнивание в системе финансового обеспечения развития регионов Украины: современное состояние и вектор развития

Voznyak H. V. Fiscal Equalization in the System of Financial Support of Ukraine's Regions: the Current State and Vector of Development

Раскрыты особенности функционирования современной системы межбюджетных отношений в Украине с позиции ее влияния на развитие регионов. Проанализированы инструменты реализации бюджетного выравнивания, подана действующая структура межбюджетных трансфертов в Украине, приведена ее характеристика. В результате проведенного исследования показано, что отечественная система финансового выравнивания не может выполнять возложенные на нее функции. Проведенный анализ динамики и структуры межбюджетных трансфертов позволил выделить ряд недостатков в сфере межбюджетных отношений: чрезмерная централизация финансовых ресурсов регионов и трансфертная зависимость; разбалансированность и низкая доходная способность местных бюджетов; несовершенны механизмы расчета трансфертов и сроки их перечисления и тому подобное. Показано, что в процессе реализации бюджетной политики регионов целесообразно более тщательно относиться к формам бюджетного обеспечения и методам бюджетного регулирования.

The peculiarities in the functioning of the current system of inter-budget relations in Ukraine from the perspective of its impact on the regional development have been disclosed. The instruments of implementing fiscal equalization are analyzed, the functioning structure of inter-budget transfers in Ukraine is presented, its characteristics are given. The study demonstrates that the domestic financial equalization system is unable to perform its functions. The conducted analysis of the dynamics and structure of inter-budget transfers made it possible to identify a number of shortcomings in the sphere of inter-budget relations: the excessive centralization of financial resources of regions and their transfer dependence; the imbalances and low revenue capacity of local budgets; the imperfect mechanisms for calculating transfers and terms of transferring, etc. It is noted that in the process of implementing the budgetary policy of the regions, it is advisable to pay more attention to forms of budget support and methods of budgetary regulation.

Keywords: fiscal equalization, inter-budget relations, transfers, subsidies, subventions, regional development.

Fig.: 6. **Bibl.:** 15.

Voznyak Halyna V. – Candidate of Sciences (Economics), Senior Research Fellow, Candidate on Doctor Degree, Institute of Regional Research named after V. I. Dolishniy of the NAS of Ukraine (4 Kozelnytska Str., Lviv, 79026, Ukraine)

E-mail: gvoznyak@gmail.com

Ключевые слова: бюджетное выравнивание, межбюджетные отношения, трансферты, дотации, субвенции, развитие регионов.

Рис.: 6. **Библ.:** 15.

Возняк Галина Васильевна – кандидат экономических наук, старший научный сотрудник, докторант Института региональных исследований имени М. И. Долишнего НАН Украины (ул. Козельницкая, 4, Львов, 79026, Украина)

E-mail: gvoznyak@gmail.com

Забезпечення соціально-економічного розвитку країни та її регіонів неможливе без належного функціонування системи міжбюджетних відносин, яка по своїй суті покликана мінімізувати диспропорції у розвитку регіонів, здійснити перерозподіл бюджетних ресурсів всередині бюджетної системи, зумовлених територіальними асиметріями дохідної бази, фінансувати інвестиційні видатки органів місцевого самоврядування тощо. В цьому контексті розпочата реформа міжбюджетних відносин є вимогою часу, позаяк необхідність її реалізації продиктована, насамперед, неспроможністю органів влади «на місцях» задовольнити економічні та політичні потреби суспільства.

Тематиці формування системи міжбюджетних відносин, ефективного розподілу трансфертів, бюджетного регулювання, горизонтального та вертикального вирівнювання присвячена значна кількість робіт як вітчизняних, так і зарубіжних учених: Волохової І. [1], Лисяк Л. [2], Павлюк К. [3], Чугунова І. [4], Кульчицького М. [5], Христенко В. [6], Родіонової В. [7] та ін. Водночас, попри значні напрацювання в царині фінансової науки за обраним напрямом досліджень, все ще існують окремі аспекти, які потребують додаткового вивчення. Так, набуває актуальності проблема вдосконалення моделі міжбюджетних відносин в Україні, яка опиратиметься на ефективні механізми розмежування повноважень за доходами між гілками влади різних рівнів, що в підсумку сприятиме покращенню надання суспільних послуг; є дискусійною та потребує вдосконалення система розподілу міжбюджетних трансфертів тощо.

Метою статті є аналіз та оцінювання сучасного стану функціонування системи міжбюджетних відносин у контексті впливу на регіональний розвиток та окреслення напрямів її подальшого вдосконалення.

З метою усунення відмінностей у формуванні дохідної бази та створенні передумов для належного фінансового забезпечення надання гарантованих Конституцією країни суспільних послуг мешканцям, незалежно від їх проживання, в практиці бюджетування застосовується механізм бюджетного вирівнювання, який повинен вирішувати такі завдання [8; 9]: забезпечувати рівність щодо отримання економічними суб'єктами різних адміністративних утворень однакового обсягу гарантованих державою суспільних благ за визначеного рівня податкового навантаження; нівелювати фіскальні екстерналії, що можуть призвести до нерівномірного розподілу мобільних факторів виробництва між регіонами країни, оскільки розбіжності у рівнях фінансування суспільних благ можуть виступати стимулом для концентрації капіталу та трудових ресурсів у регіонах, що мають кращі характеристики зазначених параметрів, тоді як надання трансфертів на вирівнювання цих дисбалансів дозволить уникнути загострення цієї проблеми; формувати стабільну ресурсну базу для забезпечення виконання покладених на органи місцевої влади функцій, у тому числі і за рахунок міжбюджетних трансфертів, що можуть виступати інструментом контрциклічного (антикризового) регулювання тощо.

Одним із інструментів реалізації бюджетного вирівнювання є трансферти. Зарубіжний досвід свідчить, що трансфертний метод бюджетного вирівнювання (фінансового), який включає в себе прямі гранти, непрямі (податкові розщеплення) трансферти, цільові та загальні трансферти, можуть бути одноразовими та строковими, можуть вима-

гати зустрічного фінансування або не передбачати жодних вимог [10]. Вибір застосування тих чи інших інструментів залежить від завдань, що стоять перед органами влади під час бюджетного вирівнювання.

В Україні міжбюджетні трансферти є ключовою складовою регіональної бюджетної політики, незважаючи на те, що сам факт отримання дотації знижує мотивацію органів місцевого самоврядування до витіснення дотаційної залежності власною дохідною базою. У той же час слід визнати, що об'єктивно існують регіони, які в силу різних причин не здатні самостійно забезпечити своїм мешканцям гарантований Конституцією рівний доступ до життєво необхідних товарів і послуг. У вітчизняній бюджетній практиці основними формами забезпечення місцевих бюджетів ресурсами в цілях їхнього збалансування та здійснення запланованих видатків є міжбюджетні трансферти, які до недавнього часу поділялися на такі види: дотації вирівнювання, субвенції, кошти, що передаються до ДБ і місцевих бюджетів з інших місцевих бюджетів, додаткові дотації. Існуюча вітчизняна система фінансового вирівнювання впродовж останніх десяти років засвідчила свою неспроможність і недосконалість, позаяк не вдалося мінімізувати фіскальні дисбаланси, сформувати фінансово самодостатні місцеві бюджети, досягнути гнучкості в управлінні бюджетними коштами, а тому реформа міжбюджетних відносин в Україні є вимогою часу.

Зміни 2014 року до БКУ [11], які поклали початок новому етапу розвитку міжбюджетних відносин в нашій країні, скасували поняття доходів, що враховуються / не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, дотації вирівнювання та додаткові дотації на вирівнювання фінансової забезпеченості місцевих бюджетів. Натомість було запроваджено нові види міжбюджетних трансфертів (ст. 96, 98, 99 БКУ): базова дотація, субвенції, реверсна дотація та додаткові дотації (рис. 1). Запровадивши нову систему міжбюджетних відносин, держава взяла на себе відповідальність у частині: надання освітніх послуг загальноосвітніми навчальними закладами; підготовки робітничих кадрів професійно-технічними закладами; забезпечення медичного обслуговування населення та заходів окремих державних програм з охорони здоров'я; фінансування державних програм соціального захисту окремих категорій громадян.

Довший час вітчизняна бюджетна система використовувала лише вертикальне вирівнювання. Починаючи з 2015 р. почала функціонувати система горизонтального фінансового вирівнювання за доходами залежно від рівня надходжень на одного жителя, при цьому вирівнювання відбувається за: податком на прибуток підприємств для обласних бюджетів і податком на доходи фізичних осіб для бюджетів міст, районів і обласних бюджетів.

Проведені дослідження свідчать, що дохідна бюджетна політика місцевих бюджетів України впродовж останніх десяти років характеризується не лише неспроможністю вирішувати питання розвитку регіонів, а й забезпечувати мінімально необхідними благами місцеві громади. Загалом доходи місцевих бюджетів більш як на половину формуються із трансфертів (а для багатьох бюджетів сіл і селищ більш ніж на 90 %), що свідчить: з одного боку – про зростання вагомості цього джерела доходів, з іншого – про

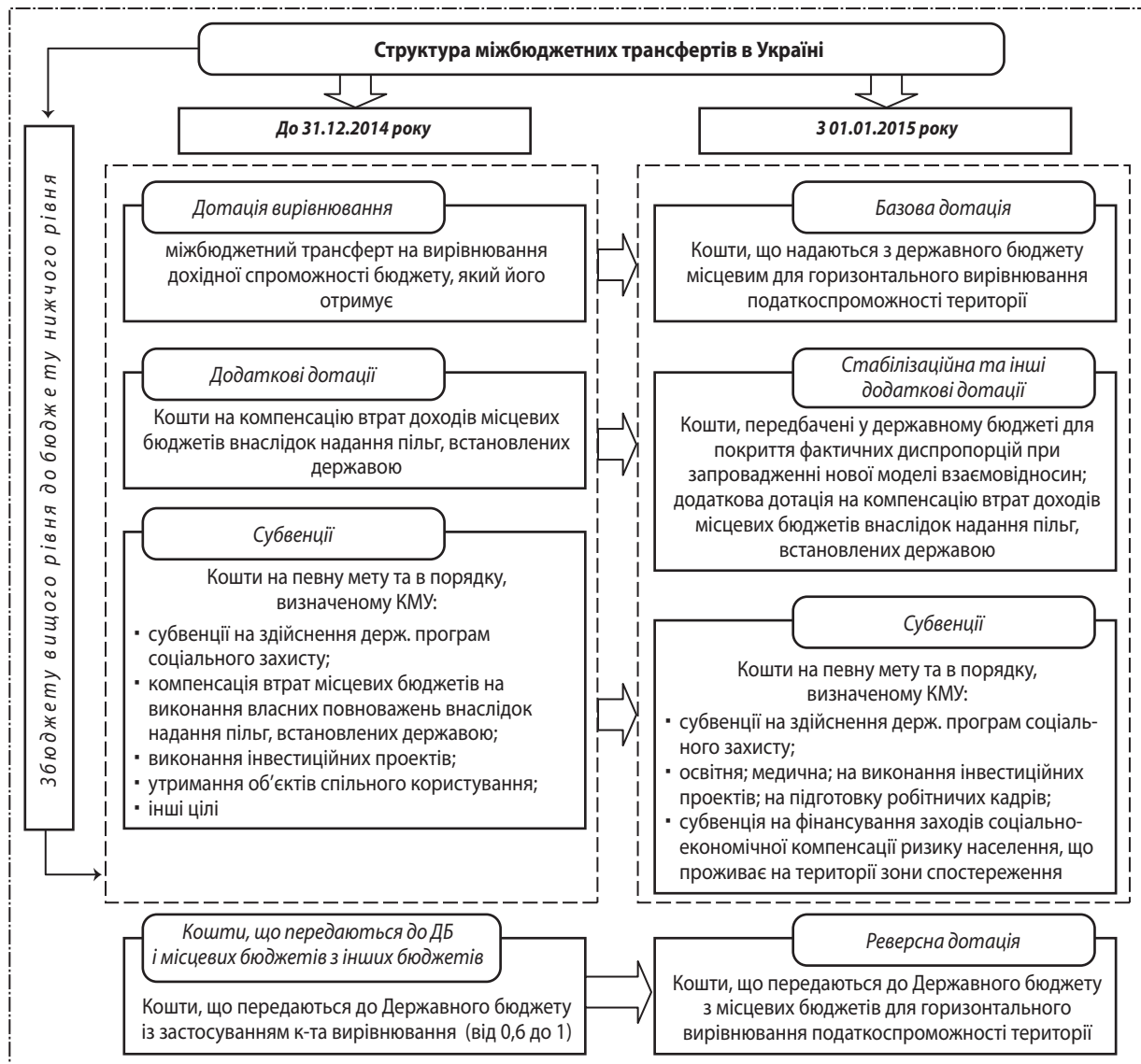

Рис. 1. Структура міжбюджетних трансфертів в Україні

Джерело: сформовано автором на основі [12]

неспроможність місцевої влади не лише самостійно вирішувати питання розвитку, а й забезпечувати мінімальні обсяги суспільних благ для своїх мешканців.

Помітна залежність від фінансової допомоги із «центру» впродовж аналізованого періоду часу щороку лише збільшувалася (рис. 2). Так, за аналізований період сума перерахованих із Державного до місцевих бюджетів трансфертів номінально зросла майже в 5 разів – з 36 млрд грн у 2006 р. до 173,9 млрд грн у 2015 р. В 2014 р. понад 5400 місцевих бюджетів були дотаційними на рівні 70 % від їх реальних потреб, 480 територіальних громад майже повністю утримувалися за рахунок Державного бюджету.

В 2015 р. теж зберігалася аналогічна тенденція, хоча і в значно менших масштабах і на рівні районних бюджетів. Зрозуміло, що такі тенденції свідчать про зниження захищеності органів місцевого самоврядування до нарощення власної дохідної бази та відсутність фінансової незалежності місцевих бюджетів. З іншої сторони, надмірна до-

таційність регіонів спричиняє навантаження на видаткову частину Державного бюджету, що, в свою чергу, ускладнює процес виконання державою своїх функцій.

В цьому контексті варто зазначити, що роль трансфертів у розбудові регіональної бюджетної політики не варто недооцінювати, адже вирівнювання фінансових можливостей місцевих бюджетів є необхідною умовою виконання соціальних зобов'язань держави, а тому, проводячи політику зменшення трансфертної залежності, варто акцентувати увагу не стільки на зменшення загальних обсягів, скільки на оптимізацію їх структури.

Аналізуючи структуру трансфертів, що передаються з Державного до місцевих бюджетів за 2006–2015 рр., неважко підмітити, що традиційно найбільшу частку впродовж останніх років займають дотації вирівнювання та субвенції з соціального захисту населення (рис. 3, 4). Надмірне домінування дотацій вирівнювання у структурі трансфертів (від 46 % до 56 %, залежно від року), безумовно, свідчить

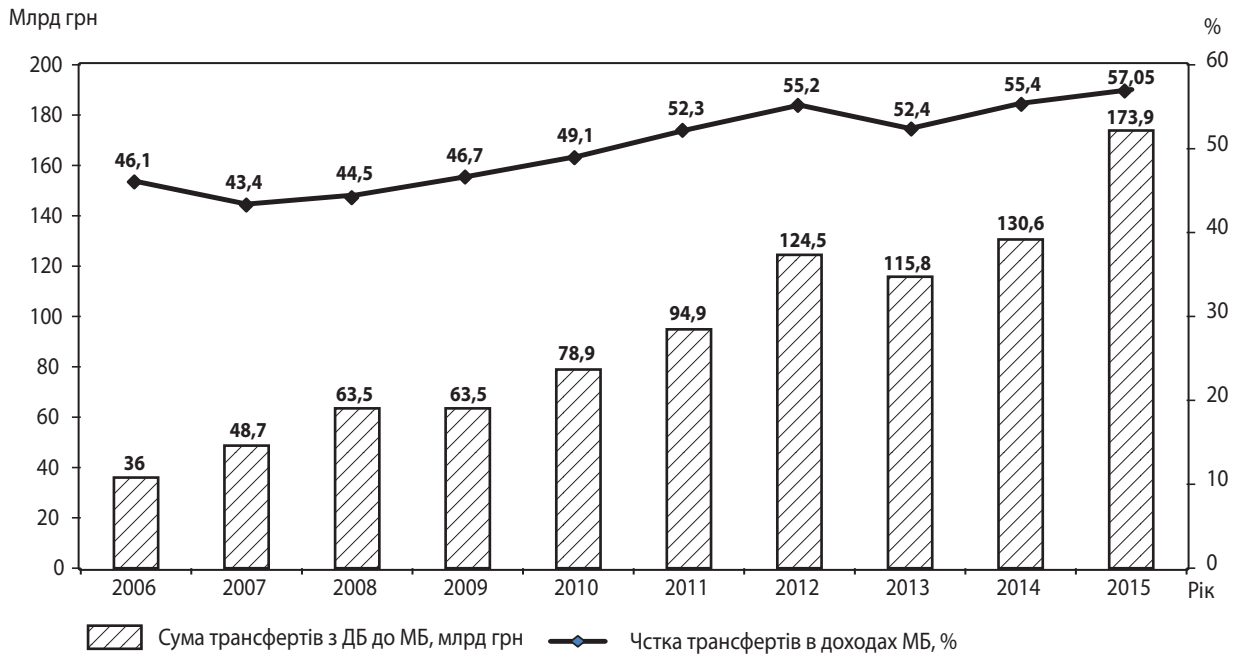

Рис. 2. Динаміка міжбюджетних трансфертів за 2006–2015 рр.

Джерело: сформовано автором на основі [13]

про розбалансованість і необхідність вирівнювання доходної спроможності місцевих бюджетів. Що стосується субвенцій соціального спрямування, то їх частка збільшилася на 13,8 в. п.: з 36,9 % в 2009 р. до 50,7 % в 2014 р. Зазначене свідчить про зниження ефективності видаткової бюджетної політики загалом та розвитку зокрема, позаяк делегування соціальних функцій держави місцевій владі без необхідних джерел фінансування спричиняє дефіцит коштів на інвестиційні цілі, а отже, і стримує розвиток.

Започаткована реформа міжбюджетних відносин спровокувала зміни в структурі трансфертів, за яких центр ваги було зміщено в сторону субвенцій, що свідчить про зростання цільового використання бюджетних ресурсів. До прикладу, якщо в 2014 р. обсяг дотацій із Державного бюджету складав 64,4 млрд грн (у відносних одиницях – це 46,3 %), то в 2015 р. ця цифра вже становила 4,3 млрд грн (у відносних одиницях – 4,2 %), тобто відбулося зменшення більш як у 14 разів. Водночас у 2015 р. сумарний приріст обсягів міжбюджетних трансфертів складав 33,2 %, що в абсолютному вимірі був рівним 43,3 млрд грн.

Нова система вирівнювання податкоспроможності територій, яка прийшла на зміну системі збалансування доходів і видатків місцевих бюджетів, була представлена такою структурою трансфертів (рис. 4): базова дотація була перерахована в обсязі 5,3 млрд грн; реверсна – 2,7 млрд грн, стабілізаційна – 2 млрд грн, додаткові дотації – 15 млн грн; освітня субвенція – 43,6 млрд грн; медична – 46,2 млрд грн; субвенція на підготовку робітничих кадрів – 5,8 млрд грн [13]. В регіональному розрізі найбільші обсяги базової дотації традиційно дісталися: Вінницькій (314,88 млн грн); Волинській (300,88 млн грн); Закарпатській (467,29 млн грн); Івано-Франківській (414,98 млн грн); Львівській (434,66 млн грн); Тернопільській (328,27 млн грн) та Чернівецькій (329,82 млн грн) областям. В цілому

по Україні відповідно до Закону [14] в 2015 р. було 18 обласних бюджетів, 421 районний, 60 бюджетів міст обласного значення, які мали індекс фіскальної спроможності менше 0,9, а отже, існувала потреба в наданні базової дотації, хоча було і 6 обласних, 25 районних та 71 бюджет міст обласного значення з реверсною дотацією.

Як і в минулі роки, в 2015 р. найбільшу частку у структурі трансфертів займали субвенції з соціального захисту населення – 36,4 %, що в сукупності з освітньою (25,3 %) та медичною (26,5 %) склали 88,2 % від обсягу всіх трансфертів, переданих з Державного бюджету до місцевих. Потрібно зазначити, що, окрім нових видів субвенцій (медична, освітня та на підготовку робітничих кадрів) та субвенцій соціального спрямування, в 2015 році було передбачено та профінансовано (на 79,7 %) ще 17 видів інших субвенцій.

Якщо проаналізувати розподіл асигнувань у регіональному вимірі, то в 2015 р. тільки два регіони (Дніпропетровська область і м. Київ) мали частку трансфертів у структурі доходів, менше 50 %, сім регіонів – від 52,9 % до 61,5 %, п'ять регіонів – більше 70 % і всі решта – понад 60 %, в той час як в 2014 р. менше 50 % було в дев'яти регіонах (рис. 5, 6). Зазначимо, що зростання частки субвенцій у структурі міжбюджетних трансфертів (більш як на 28 в. п.) порівняно із 2014 р. свідчить, з одного боку, про перерозподіл значної частини бюджетних ресурсів на центральному рівні, з іншого – про посилення залежності виконання місцевих бюджетів від трансфертів із Державного бюджету та звуження прав органів місцевого самоврядування щодо їх використання. До речі, якщо до реформи міжбюджетних відносин видатки місцевих бюджетів на делеговані повноваження (освіта, охорона здоров'я тощо) враховувалися при визначенні обсягів дотації вирівнювання, то з 2015 р. для оплати таких видатків були надані відповідні субвенції.

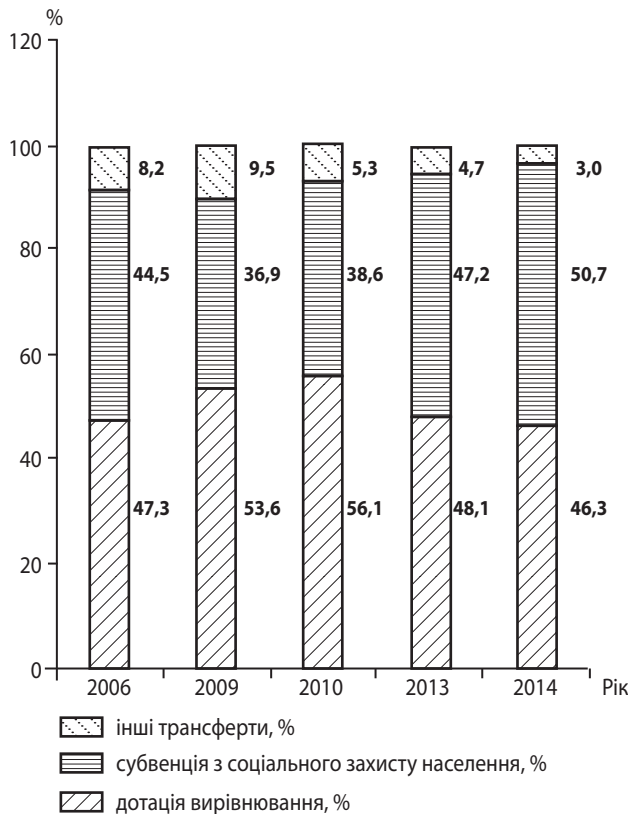

Рис. 3. Структура трансфертів, що передаються з Державного до місцевих бюджетів у 2006–2014 рр.

Джерело: сформовано автором на основі [13]

Залишки, невикористані на кінець року (а їх було 4,6 млрд грн), залишилися на рахунках відповідних місцевих бюджетів і будуть використані в наступному бюджетному періоді відповідно до цільового призначення субвенції та на оновлення матеріально-технічної бази відповідних закладів. Позаяк субвенції використовуються на певну мету та в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про їх надання (в цьому випадку – центральна влада), то органи місцевого самоврядування не можуть впливати ні на обсяги виділених державою коштів, ні приймати рішення щодо використання субвенцій на інші видатки. Окрім того, Законом [15] дозволено для освітньої субвенції та субвенції на підготовку робітничих кадрів, у випадку повного забезпечення поточних видатків установ та відсутності простроченої заборгованості, використовувати їх на капітальні видатки. Як засвідчив 2015 р., означених умов не вдалося дотриматись, а отже, і про фінансування видатків розвитку теж не йдеться.

Серед інших неврегульованих питань, обумовлених зміною системи міжбюджетних відносин, варто звернути увагу на механізми розрахунку обсягів трансфертів і терміни їх перерахування. Справа в тому, що помісячний розподіл освітньої, медичної субвенції та субвенції на підготовку робітничих кадрів із щодакандним перерахуванням не враховує термінів виплати заробітної плати, обов'язкових виплат за енергоносії, що в кінцевому підсумку сприяє накопиченню кредиторської заборгованості за вказаними виплатами. Також вдосконалення потребує формула роз-

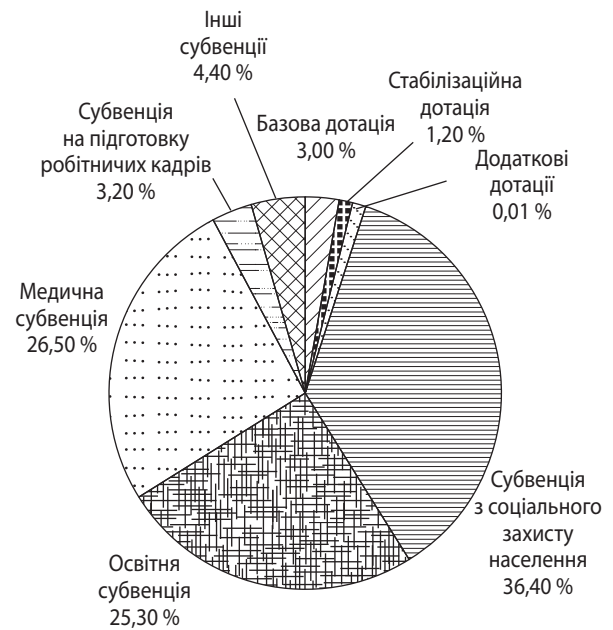

Рис. 4. Структура трансфертів, що передаються з Державного до місцевих бюджетів у 2015 р.

поділу освітньої субвенції в частині врахування видатків на фінансування дошкільної та позашкільної освіти, які відповідно до нових правил фінансування освіти не передбачають таких видатків, а повинні здійснюватися виключно за рахунок доходів відповідних місцевих бюджетів: позашкільна освіта – з обласних бюджетів, дошкільна – з бюджетів міст обласного значення, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад.

Таким чином, викладене вище дозволяє стверджувати про існування суттєвих вад у сфері міжбюджетних відносин в цілому та управління бюджетними коштами зокрема. Адже в існуючих макроекономічних умовах не обсяги коштів, а саме ефективне управління ними дозволяють досягнути високого рівня соціально-економічного розвитку регіонів і покращити соціальні стандарти життя населення.

Потрібно визнати, що подальша реалізація реформи бюджетної децентралізації, освітньої, медичної та інших сприятимуть зменшенню залежності місцевих бюджетів від міжбюджетних трансфертів, перерозподілу функцій і повноважень, оптимізації мережі бюджетних установ (яка буде забезпечувати надання якісних суспільних послуг споживачам), а отже, і зміцненню фінансової основи місцевого самоврядування. Результативне впровадження розпочатих реформ лежить у площині формування нової моделі бюджетної політики, яка базується на нових методах та інструментах її реалізації і яка значною мірою залежить від ефективності міжбюджетних відносин.

Рис. 5. Частка трансфертів з Державного до місцевих бюджетів у 2014 р., %

Джерело: сформовано автором на основі [13]

В умовах збільшення закріплених за місцевими бюджетами джерел надходжень доцільно посилювати увагу до міжбюджетних трансфертів. З одного боку, можливо, є сенс збільшити питому вагу дотацій з Державного бюджету, позаяк це нецільовий трансферт, що не обумовлюється конкретною метою і завданнями, а отже, дозволяє місцевій владі розпоряджатися коштами на власний розсуд. З іншого – може виникнути «спокуса» витрачання коштів за другорядними напрямками видатків, а отже, можливість забезпечення базовими соціальними послугами населення знизиться. Тому, реалізуючи бюджетну політику регіонів, спрямовану на послаблення централізації та орієнтацію на внутрішній потенціал розвитку, слід прискіпливо ставити-

Рис. 6. Частка трансфертів з Державного до місцевих бюджетів у 2015 р., %

ся до форм бюджетного забезпечення та методів бюджетного регулювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волохова І. С. Міжбюджетні відносини в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку / І. С. Волохова. – Одеса : Атлант, 2010. – 233 с.
2. Лисяк Л. В. Міжбюджетні відносини: сутність, рольові функції та фінансове регулювання / Л. Лисяк, В. Олійник, В. Дем'яненко // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2011. – № 2 (14). – С. 130–133.

3. Павлюк К. В. Місцеві бюджети і міжбюджетні відносини / К. В. Павлюк // *Фінанси України*. – 1996. – № 6. – С. 24–37.
4. Чугунов І. Я. Бюджетний механізм регулювання економічного розвитку : монографія / І. Я. Чугунов. – Київ : НІОС, 2003. – 488 с.
5. Кульчицький М. І. Міжбюджетні відносини в економічній системі України : монографія / М. І. Кульчицький. – Львів : Видав. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. – 494 с.
6. Христенко В. В. Межбюджетные отношения в управлении региональными финансами: опыт, проблемы, перспективы / В. В. Христенко. – М. : Дело, 2002. – 606 с.
7. Родионова В. М. О бюджетной политике и межбюджетных отношениях в субъектах Российской Федерации / В. М. Родионова // *Финансы*. – 2008. – № 7. – С. 24–29.
8. Blochliker H. Fiscal Equalization / H. Blochliker, C. Charbit // *OECD Economic Studies*. – 2008. – № 44. – P. 1–22.
9. Blochliker H. Fiscal Equalization in OECD Countries [Електронний ресурс] / H. Blochliker, O. Merk, C. Charbit, L. Mizell. – Режим доступу : <http://www.oecd.org/ctp/federalism/39234016.pdf>
10. Державні фінанси: Теорія і практика перехідного періоду в Центральній Європі / За ред. Ю. Немеца ; пер. з англ. – Київ : Основи, 1998. – 544 с.
11. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин [Електронний ресурс] : Закон України від 28.12.2014 № 79-VIII. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/79-19>
12. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/paran1529#n1529>
13. За даними Державної казначейської служби [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державної казначейської служби. – Режим доступу : <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
14. Про Державний бюджет України на 2015 рік [Електронний ресурс] : Закон України від 28.12.2014 № 80-VIII. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80-19>
15. Про внесення змін до Бюджетного кодексу України [Електронний ресурс] : Закон України від 02.03.2015 № 212-VIII. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/212-19>
- Chuhunov, I. Ya. *Biudzhetni mekhanizm rehuliuвання ekonomichnoho rozvytku* [Fiscal mechanism to regulate economic development]. Kyiv: NIOS, 2003.
- Derzhavni finansy : *Teoriia i praktyka perekhidnoho periodu v Tsentralnii Yevropi* [Public Finance : Theory and practice of transition in Central Europe]. Kyiv: Osnovy, 1998.
- Kulchyt'skyi, M. I. *Mizhbiudzhetni vidnosyny v ekonomichnii systemi Ukrainy* [Intergovernmental relations in economic system of Ukraine]. Lviv: VTs LNU im. Ivana Franka, 2015.
- Khristenko, V. V. *Mezhbyudzhetniye otnosheniya v upravlenii regionalnymi finansami: opyt, problemy, perspektivy* [Intergovernmental relations in the management of regional Finance: experience, problems, prospects]. Moscow: Delo, 2002.
- Lysiak, L., Oliinyk, V., and Demianenko, V. "Mizhbiudzhetni vidnosyny: sutnist, rolyovi funktsii ta finansove rehuliuвання" [Intergovernmental relations: the essence, role and functions of financial regulation]. *Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu*, no. 2 (14) (2011): 130-133.
- [Legal Act of Ukraine] (2014). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/79-19>
- [Legal Act of Ukraine] (2010). <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/paran1529#n1529>
- [Legal Act of Ukraine] (2014). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80-19>
- [Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/212-19>
- Pavliuk, K. V. "Mistsevi biudzhety i mizhbiudzhetni vidnosyny" [Local budgets and interbudgetary relations]. *Finansy Ukrainy*, no. 6 (1996): 24-37.
- Rodionova, V. M. "O byudzhetnoy politike i mezhbyudzhetniykh otnosheniakh v subektakh Rossiyskoy Federatsii" [On fiscal policy and intergovernmental fiscal relations in constituent entities of the Russian Federation]. *Finansy*, no. 7 (2008): 24-29.
- Volokhova, I. S. *Mizhbiudzhetni vidnosyny v Ukraini: suchasnyi stan ta perspektivy rozvytku* [Intergovernmental relations in Ukraine: current state and prospects of development]. Odesa: Atlant, 2010.
- "Za danymy Derzhavnoi kaznacheiskoi sluzhby" [According to the State Treasury service]. Офіційний сайт Державної казначейської служби. <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>

REFERENCES

- Blochliker, H., and Charbit, C. "Fiscal Equalization" *OECD Economic Studies*, no. 44 (2008): 1-22.
- Blochliker, H. et al. "Fiscal Equalization in OECD Countries" <http://www.oecd.org/ctp/federalism/39234016.pdf>